

Toplum ve Sosyal Hizmet

ISSN: 2147-3374 / E-ISSN: 2602-280X

Araştırma Makalesi /Research Article

Yaşçılık Söyleminin Sosyal Medyada Analizi Üzerine Bir Çalışma

A Study on the Discourse of Ageism in Social Media

Fulya AKBUGA¹

¹ Öğr. Gör. Dr., Ankara
Üniversitesi,
Kurumsal İletişim
Koordinatörlüğü
akbuga@ankara.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0324-8952

ÖZ

Yaşçılık, bireylerin yaşı temel alınarak ayrımcılığa uğramaları anlamına gelmektedir. Kavram ilk olarak Robert N. Butler (1969) tarafından tanımlanmış ve yaşlı bireylerin dışlanması, küçümseme ya da dezavantajlı konumlara itilmesi biçiminde açıklanmıştır. Sosyal medya ortamlarında ise yaşçılık, hem görünür hem de dolaylı biçimlerde yeniden üretilen bir söylem alanı hâline gelmektedir. Bu çalışma, sosyal medya platformu X’de (Twitter) yer alan “yaşlılık” temalı paylaşımları yaşçılık söylemi bağlamında incelemeyi ve dijital ortamların önyargı ve ayrımcılık biçimlerini nasıl yeniden ürettiğini ve görünür kıldığını ortaya koyarak literatüre özgün bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Nitel içerik çözümlemesi yöntemiyle yürütülen araştırmada, 2 Ocak – 6 Nisan 2025 tarihleri arasında “yaşlılık” kelimesini içeren 300 tweet toplanmıştır. Tweetler; söylem örüntüleri, tekrar eden temalar ve yaşçılık biçimleri açısından analiz edilerek incelenmiştir. Bulgular, yaşlılık söyleminin sosyal medya kullanıcıları tarafından çoğunlukla mizahi, küçümseyici ve stereotipleştirici biçimde üretildiğini göstermektedir. Yaşlı bireylerin hem dışlayıcı hem de duygusal olarak çocuklaştırıcı bir dille temsil edilmesi, sosyal medya dilinde mikro yaşçılığın yaygınlığına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Yaşlılık çalışmaları, yaşçılık, sosyal medya, dijital kültür

ABSTRACT

Ageism refers to discrimination against individuals based on their age. The concept was first introduced by Robert N. Butler (1969), who described it as the exclusion, marginalization, or relegation of older adults to disadvantaged positions. Within social media environments, ageism has become a discursive space that is reproduced both explicitly and implicitly. This study aims to examine ‘old age’ themed posts on the social media platform X (Twitter) within the context of ageist discourse and to contribute to the literature by revealing how digital environments reproduce and make visible various forms of prejudice and discrimination. Using qualitative content analysis, a total of 300 tweets containing the keyword “old age” were collected between January 2nd and April 6th, 2025. The tweets were analyzed in terms of discursive patterns, recurring themes, and forms of ageism. The content was examined under four categories: (1) “discourses that belittle old age”, (2) “humorous or mocking discourses about older adults”, (3) “pitying discourses” and (4) “self-directed ageist expressions”. Representations of old age within the scope of the study were further classified according to frequently used idiomatic expressions- such as “old age is hard” and “this is what aging looks like”- as well as posts accompanied by emojis. The findings indicate that discourses on aging are predominantly constructed by social media users in a humorous, dismissive, and stereotypical manner. The representation of older individuals through both exclusionary language and emotionally infantilizing expressions highlights the prevalence of micro-ageism in social media discourse.

Keywords: Aging studies, ageism, social media, digital culture

Başvuru: 17.04.2025

Kabul: 06.11.2025

Atıf:

Akbuga, F. (2026). Yaşçılık söyleminin sosyal medyada analizi üzerine bir çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 37(1), 79-106. DOI: 10.33417/tsh.1678693

GİRİŞ

Ayrımcılık, bir gruba ve/veya grubun üyelerine karşı olan önyargılar nedeniyle hissedilen olumsuz duygular ve buna bağlı olan davranış biçimleridir. Önyargı kişiye bireysel değil, kişinin ait olduğu grup nedeniyle gelişen olumsuz tutumları içermektedir (Tunçay, 2020). Yaşçılık ise, bireylerin veya grupların yaşlarına bağlı olarak ayrımcılığa maruz kalmalarını ifade eden bir kavramdır (Butler, 1969).

Bireyler cinsiyetleri, cinsel yönelimleri ya da inançları temelinde ayrımcılığa uğrayabildikleri gibi, sadece yaşları yüzünden de iş yaşamında, insanlarla olan ilişkilerinde veya hizmet alırken ayrımcı davranışlarla karşılaşabilmektedir. Bazı insanların 'yaşlı' bulundukları için bir işe kabul edilmemesi, bazılarının ise 'genç' olarak görüldükleri için bulundukları ortamlarda aşağılayıcı davranışlara maruz kalmaları bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Çayır, 2012). Yaşçılık/yaşa dayalı ayrımcılık, özellikle iş hayatında, sağlık hizmetlerinde, medya temsilleri ve sosyal etkileşimlerde yaygın olarak gözlemlenmektedir (Palmore, 1999; Nelson, 2002).

Toplumdaki farklı yaş gruplarına mensup bireyler, sadece yaşlarından ötürü belli konulara akıllarının ermeyeceği, belli konularda fikir beyan etmemeleri gerektiği veya belli alanlarda çalışmaya güçlerinin yetmeyeceği gibi ön yargılar ile karşılaşabilmektedir. Çocuklar, gençler veya yaşlı bireylere yönelik stereotipler ve ayrımcı tutumlar yaşçılık kapsamında görülmektedir (Levy, 2009). Alanyazında çocuklara yönelik ayrımcılık ve gençlere yönelik ayrımcılık için "tersine yaşçılık" (reverse ageism) kavramları da kullanılmaktadır (de la Fuente-Nunez vd., 2021). Ayrımcı söylem ise yalnızca açık hakaret ya da nefret ifadeleriyle sınırlı değildir. Ayrımcılık, gündelik dil, medya içerikleri ve siyasal söylemler içinde dolaylı biçimlerde de ırkçılık, cinsiyetçilik ve yaşçılık gibi söylemlerle de ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla ayrımcı söylemin incelenmesi, önyargıların ve ayrımcılığın nasıl üretildiğini ve yeniden dolaşıma sokulduğunu anlamak açısından kritik öneme sahiptir. Zira, toplumsal bilincin gelişmesi ve toplumsal değişimler öncelikle dilde başlamaktadır.

Yaşlılık, dünya genelinde hızla artan nüfus eğilimleriyle birlikte sosyal bilimlerin öncelikli araştırma alanlarından biri haline gelmiştir. Birleşmiş Milletler (UN, 2023) verilerine göre, 2050 yılına kadar 65 yaş üstü nüfusun dünya genelinde 1,6 milyara ulaşacağı öngörülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2025) verileri ise, 65 yaş ve üzeri nüfusun 2019'da 7,5 milyon iken 2024'te 9,1 milyona çıktığını ve toplam nüfus içindeki oranının yüzde 10,6'ya yükseldiğini göstermektedir. Bu demografik eğilim, yaşlı bireylerin toplumsal görünürlüğünü artırırken, aynı zamanda onları çeşitli ayrımcılık biçimlerine daha açık hale getirmektedir.

Yaşçılık kavramı ilk olarak Butler (1969) tarafından tanımlanmış ve bireylerin yaşları nedeniyle dışlanmaları, küçümsenmeleri ya da dezavantajlı konumlara itilmesi biçiminde açıklanmıştır. Günümüzde yaşçılık, yalnızca iş yaşamında ya da sağlık hizmetlerinde değil, medya ve özellikle

sosyal medya ortamlarında da yaygın bir biçimde gözlemlenmektedir. Covid-19 pandemisi sürecinde yaşlıların “yük”, “risk grubu” veya “zaten ölecekler” gibi söylemlerle hedef alınması, dijital mecralarda yaşçılığın görünürlüğünü daha da artırmıştır (Jimenez-Sotomayor vd., 2020; Çiçek & Mercan, 2021).

Mevcut literatürde sosyal medyada yaşçılık söylemini inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Var olan araştırmalar çoğunlukla, Covid-19 gibi kriz dönemlerine odaklanmış, gündelik söylemlerdeki mikro yaşçılığın görünür kılınması ihmal edilmiştir (Loos & Ivan, 2018; Ayalon & Tesch-Römer, 2018). Bu noktada sosyal medya içeriklerinin incelenmesi, yaşlı bireylerin dijital kültürde nasıl temsil edildiklerini, hangi önyargılara maruz kaldıklarını ve bu temsillerin toplumsal algıyı nasıl pekiştirdiğini ortaya koymak açısından önemlidir.

Bu çalışmada ise “yaşçılık” kavramı, ileri yaştaki bireylere yönelik olarak yapılan yaş ayrımcılığı bağlamında ele alınmaktadır. Yaşlı bireylere yönelik yaşçılık tutumları farklı yaklaşımlar kapsamında incelenmekte, sosyal medyada yaşlı bireylere yönelik kullanılan ayrımcı söylemler, X (Twitter) platformu üzerinden analiz edilmektedir. Çalışma kapsamında sosyal medya platformu X üzerinde “yaşlılık” kelimesini içeren paylaşımların nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmesi ve yaşçılığın dijital düzlemde hangi söylem örüntüleri aracılığıyla yeniden üretildiğinin ortaya konulması hedeflenmektedir. Çalışmanın amacı, sosyal medyada yaşçılığın biçimlerini ve yoğunluğunu görünür kılmak, literatüre katkı sağlamak ve yaşlılık temsillerine dair özgün bulgular sunmaktır. Böylelikle araştırma, dijital kültürde mikro yaşçılığın ortaya çıkış biçimlerine yönelik bir perspektif sunarak, yaşlılık çalışmalarına ve sosyal medya araştırmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Makale, ayrımcılık ve yaşçılık tanımlarının ardından yaşçılık sınıflandırmalarına ve sosyal medyada yaşçı söylemlere ilişkin başlıkların ardından, çalışmanın yöntemi, bulguları, tartışma ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

1. Ayrımcılık ve ayrımcı söylem

Ayrımcılık, herhangi bir gruba ve/veya onun üyelerine yönelik ön yargılardan beslenen olumsuz tutum ve davranışları içeren bir süreçtir. Ayrımcılığın arka planında ön yargılar yatar (Özkurt, 2021). Myers’a göre önyargı; bir grup ve o gruba mensup bireyler hakkında olumsuz yargılar içeren bir peşin hüküm, ayrımcılık ise bir gruba ya da o grubun üyelerine karşı yapılan haksız, olumsuz davranış olarak tanımlanmaktadır. Önyargı olumsuz bir tutum, ayrımcılık ise olumsuz bir davranıştır. Önyargıyı ortaya çıkaran olumsuz değerlendirmeler genellikle “kalıpyargılar” olarak adlandırılan olumsuz inançlar tarafından desteklenmektedir (Myers, 2017).

Damgalama kavramını geliştiren Goffman'a göre, bireyler veya gruplar, bedensel özellikler, eşcinsellik, akıl hastalığı gibi durumlar veya etnolojik faktörler öne sürülerek ve normalden farklı oldukları gerekçesiyle değersizleştirilebilmekte ve damgalanmaktadır (Goffman, 1963). Bonilla-Silva'ya göre, ayrımcılık yalnızca bireysel önyargılarla değil, aynı zamanda kurumsal yapılara gömülü sistematik eşitsizliklerle de ilişkili bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Bonilla-Silva, 2010). Modern dönemde hukuki düzenlemeler ve uluslararası sözleşmeler ayrımcılığın önlenmesi için çerçeveler sunsa da, gündelik yaşamda ayrımcı pratiklerin varlığını sürdürdüğü görülmektedir (Fredman, 2011). Tajfel ve Turner'a göre bireyler, ait oldukları grupları merkeze alarak dış gruplara yönelik ayrımcı bir yaklaşım geliştirebilmektedirler (Tajfel ve Turner, 1979). Önyargılı tutumların ayrımcılığa dönüşmesi için bilişsel ve duygusal süreçlerin davranışa dökülmesi gerekmektedir ve bu aşamada damgalanan kişinin dışlanması ve değersizleştirilmesi söz konusudur (Link ve Phelan, 2001). Bununla birlikte, ayrımcılık farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir.

Pager ve Shephard, ayrımcılık türlerini "ırksal ve etnik ayrımcılık", "cinsiyet ayrımcılığı", "engellilik temelli ayrımcılık", "cinsel yönelim ve kimlik ayrımcılığı", "dini ayrımcılık" ve "yaş ayrımcılığı" başlıkları altında inceler (Pager ve Shephard, 2008). Ancak bireyler aynı anda birden fazla ayrımcılık türüne maruz kalabilmektedir (Crenshaw, 1989).

Ayrımcı söylem ise, belirli toplumsal gruplara yönelik dışlayıcı, ötekileştirici ya da hiyerarşik anlamlar üreten dilsel ve söylemsel pratikler bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Van Dijk'a göre, bu tür söylemler, toplumsal eşitsizlikleri pekiştiren ve mevcut güç ilişkilerini yeniden üreten ideolojik araçlar olarak işlev görmektedir (van Dijk, 1993). Bu bağlamda, söylem çalışmalarında ayrımcı söylemin analizi, toplumsal cinsiyetçilik, ırkçılık, yaşçılık veya engellilik temelli ayrımcılık gibi farklı biçimlerin görünür kılınmasını sağlamaktadır (Fairclough, 1995).

2. Yaşlı bireylere yönelik yaşçılık

Yaşlılık, bireylerin bedensel, psikolojik ve sosyal açıdan bağımsızlığını yitirdiği, yaşam alanlarında yaygın kayıplar yaşadığı, çocuklukta olduğu gibi bağımlı duruma geçtiği bir yaşam dönemi olmakla birlikte, bu döneme farklı kültürlerde farklı anlamlar yüklenmektedir (İçli, 2016). Bireylerin yaşlılık algısı ve yaşlılık dönemine ilişkin deneyimleri; hem kişinin bireysel olarak kendisinin yaşlılığı nasıl algıladığı hem de toplumun kültürel yapısı içinde yeralan stereotipler gibi birçok faktör ile yakından ilişkilidir (Keller vd., 1989; Steverink vd., 2001).

Yaşlılara yönelik olumsuz tutum ve davranışları bir tür ayrımcılık olarak niteleyen ilk kişi olan gerontolog Robert Butler'dır. Butler, yaşlı bireylerin "bunak", "işe yaramaz", "sorunlu" kişiler olarak görülmesini, onların toplumdan dışlanarak küçümsenmesini ve haksızlığa uğramasını, siyahilerin

ve kadınların maruz kaldığı ayrımcılığa benzeterek bu gibi tutum ve davranışları “ageism” (yaşçılık) olarak tanımlamıştır (Butler, 1969).

Tarihsel sürece bakıldığında, yaşlı insanların saygınlığı ve toplumda gördüğü değer, bulunduğu çağda ait oldukları toplumsal sınıfa ve cinsiyetlerine göre değişim göstermekte, yaşlılık farklı kültürlerde farklı anlamlar içermektedir (Bulut, 2015). Yaşlı bireylere yönelik olumsuz tutum ve davranışlar ise farklı kültürlerde farklı şekillerde ortaya çıksa da, günümüzde ayrımcılık türleri arasında değerlendirilmektedir. Yaşçılık kronolojik yaş ve biyolojik yaşlanma süreçleriyle ayrılmaz şekilde ilişkili olsa da, esasen yaşamın farklı evreleri ve yaşlarına ilişkin egemen inançlara, tutumlara ve beklentilere dayanan, toplumsal olarak inşa edilmiş bir olgudur (Allen vd., 2023). Yaşlı ayrımcılığı, bireyin yaşına bağlı olarak ilişkilerde ve tutumlarda ortaya çıkan bir ideolojidir. Sağlık sorunları, engellilik, üretimin ve tüketime dâhil kalma, ekonomik yetersizlikler, sosyal izolasyon, kent yaşamına uyum sağlayamama gibi nedenlerden dolayı yaşlı bireyler ayrımcı bir tutuma maruz kalmaktadırlar (Gökçeoğlu, 2017: 31). Ayrımcı inanç ve tutumlar; yaşlı insanları “üretken olmayan, hasta, depresif ve bilişsel olarak yetersiz” bireyler olarak kabullere dayanmaktadır. Pek çok kişi yaşlanma olgusu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığından ötürü, toplumda; yaşlıların geçimsiz, huysuz, hasta, yoksul, bağımlı, toplumun sırtına yük bireyler oldukları yönünde bir algılama yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır (Abay ve Güngör, 2016).

Özkurt’a göre; yaşlı bireylere yönelik ayrımcı tutumların ve önyargıların temelinde; sağlıklı, dinç olmak, üretkenlik ve bedensel güzellik açısından genç imajların öncelenmesi, buna karşın yaşlılığın da fiziksel, psikolojik ve sosyal kayıplar, bağımlı olmak, hastalık ve ölümle eşdeğer görülmesi yatmaktadır (Özkurt, 2021). Vincent; yaşlılıkla ilgili olumsuz yaklaşımların toplumsal sebeplerini; insanlığın doğaya üstünlük kurma isteğiyle bağlantılı olarak yaşlılığın, tıbbın çözüm bulması gereken bir sorun olduğu varsayımı ve bireyselleşen dünyada beden algısının değişmesi olarak açıklamaktadır (Vincent 2003). Çilingiroğlu ve Demirel’e göre ise yaşlı ayrımcılığı; ölüm korkusu, medyada gençlik ve beden çekiciliğinin öne çıkarılması, yaşlı bireylerin üretim sürecine katkısının az görülmesi ve yaşlılara dair çalışmaların çoğunlukla kurumsal bakım alan bireyler üzerinde yapılması nedeniyle oluşan muhtaçlık algısı olarak dört temel nedene dayanmaktadır. Gençler, ölümün kendilerinden uzak olduğunu düşünmeleri, fiziksel ve cinsel yeterliliklerine duydukları güven ile üretime katkı sağlama kapasiteleri sayesinde kendilerini yaşlı bireylerden ayrı görerek yaşlı ayrımcılığını pekiştirmektedir (Çilingiroğlu ve Demirel, 2004).

Yaşçılık, hem mikro (bireysel) hem de makro (toplumsal) düzeylerde tezahür edebilmektedir. Mikro düzeyde, bireylerin günlük etkileşimlerinde yaşa dayalı stereotipler ve önyargılar şeklinde ortaya çıkarken, makro düzeyde ise, medya temsilleri veya sistematik ayrımcılık gibi daha geniş toplumsal yapılar içinde görülmektedir (Lewis, 2023).

İnsanların yaşlılara dair olumsuz algıları -nazik ama zayıf, beceriksiz ve verimsiz, vb.- yaşlı bireylerin kendilerini daha az yetkin hissetmelerine ve bu şekilde davranmalarına yol açmakta, bu da genç insanların onları hor gören davranışlar sergilemelerine neden olmaktadır (Bugental ve Hehman, 2007). Özkurt'a göre, yaşlı bireylere yönelik ayrımcı davranışlar, onların yaşamlarının pek çok alanında olumsuz etkilere yol açmaktadır ve bunun en sık karşılaşılan formu sosyal dışlanmadır. (Özkurt, 2020). Barg; yaşlı bireylerle ilgili olumsuz yargıları aktive etmenin, kişilerin zaman zaman daha "yaşlı" bir şekilde hareket etmesine de yol açabilmekte olduğunun altını çizmektedir (Bargh, 1996).

Öte yandan yaşlı bireylerin "bağımlı" sosyal statüsü ve toplumda yerleşen bu yöndeki algı, politik ekonomi yaklaşımına göre yapısal güçlerin ve süreçlerin yaygın etkileriyle ilişkilidir. Buna göre; yaşlılığın ve yaşlanma sürecinin iktidar ilişkilerinden bağımsız olmadığı, yaşlılığı şekillendiren sosyal politikaların ekonomik, siyasal ve kültürel güçlerin ürünü olduğu varsayılmaktadır (Tekin, 2020). Bulut'a göre; gelişmiş toplumlarda yaşanan hızlı teknolojik değişimler ve bunun sonucu olarak farklılaşan değerler, yaşlı bireylerin sahip olduğu deneyimi ve bilgeliği geçersiz saymakta, geleneksel toplumlarda ise yaşlının statüsü diğer gruplara göre daha yüksek konumda bulunmaktadır (Bulut, 2015).

3. Yaşçılık Sınıflandırmaları

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yaşlılık başlangıcını 65 yaş olarak belirlemiş olup; yaşlılığı da kendi içerisinde genç yaşlı (65-74), yaşlı (75- 84) ve ileri yaşlı (85+) olarak sınıflandırmaktadır (Erik vd., 2019). Zaman zaman farklı sınıflandırmalar söz konusu olsa da, dünya genelinde yaşlılığın başlangıcı 65 yaş ve üstü olarak kabul edilmektedir. Bu tanım, genel olarak bireyin emeklilik maaşı almaya başlayabileceği yaş ile ilişkilendirilmektedir (Tuncay, 2012). Öte yandan yaşlı bireylere yönelik yaş ayrımcılığına uğrama yaşı 50'den başlamaktadır. A.B.D.'de 2020 yılında yapılan bir araştırmaya göre, 50-80 yaş arası yetişkinlerin %82'si her gün yaşçılık tutum ve davranışına maruz kalmaktadır (ASA, 2024).

Türkiye İstatistik Kurumunun araştırmasına göre; yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2019 yılında 7 milyon 550 bin 727 kişi iken son beş yılda yüzde 20,7 artarak 2024 yılında 9 milyon 112 bin 298 kişi olmuştur. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2019 yılında yüzde 9,1 iken, 2024 yılında yüzde 10,6'ya yükselmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025). Türkiye'de doğurganlık oranlarındaki düşüş, sağlık ve beslenme koşullarındaki gelişmelerle birlikte yaşam süresinin uzaması ve erken ölümlerin azalması, nüfusun yaş yapısını önemli ölçüde dönüştürmüştür. Demografik geçiş süreci devam ederken, geçmişte yüksek doğurganlık nedeniyle genç nüfus yapısıyla öne çıkan Türkiye'de, yaşlı nüfus oranının %10'a yaklaşması ülkenin artık

“yaşlı nüfusa sahip” kategorisine girdiğini göstermektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2020). Bu durum, özellikle sosyal hizmet bağlamında Türkiye’de yaşlı bireylere yönelik ekonomik ve sosyal politikaların sürekli olarak geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Yapılan araştırmalar, Türkiye’de yaşlılığın olumsuz bir imaja sahip olduğunu, yaş ayrımcılığı örüntülerine sıklıkla rastlandığını, kuşaklararası çatışma ve yaş ayrımcılığının Covid-19 Pandemisi sırasında derinleştiğini göstermektedir (Çiçek ve Mercan, 2021; Kaya, 2020). Yaş ayrımcılığı temelde cinsiyet ayrımcılığı ve ırkçılık gibi sosyal açıdan bir ötekileştirmedir. Tıbbi olarak yaşlı bireylerin ihmal edilmesi, siyasete girememe, ehliyet alamama, iş hayatında terfi alamama ve en belirgin ayrımcılık olarak zorunlu emekli edilmek gibi maruz kalınan olaylarda yaş ayrımcılığı faktörü bulunmaktadır (Kurtkapan, 2017: 33).

Amerikan Yaşlanma Araştırmaları Derneği’ne göre; yaşçılık farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır.

- 1) **İçselleştirilmiş yaşçılık:** Yaşlanmakta olan bir birey olarak kendimizle ilgili nasıl hissettiğimiz; yaşlı bireylerin diğer yaşlı bireylere karşı dışlayıcı veya ayrımcı davranışları.
- 2) **İma edilen (örtük) yaşçılık:** Farklı yaş gruplarındaki bireylere yönelik tutum, duygu ve davranışlarımızın bilinçsizce, yani farkında olmadan ortaya çıkmasıdır.
- 3) **Kişilerarası yaşçılık:** İnsanlar arası etkileşimlerde görülen yaşçı yorumlar ve davranışlardır. Bu durum bilinçli ya da bilinçsiz olabilir. Niyet iyi olsa bile, yine de kalıpyargılara dayanıyorsa yaşçılıktır.

3.1 İyi niyetli yaşçılık: Yaşlı bireylerin korunması gerektiği, artık kendi kararlarını veremedikleri gibi korumacı ve ataerkil inanç ya da davranışlardır. Bu tür yaşçılığa bir örnek ise “elderspeak” dir (çocukça konuşma). Elderspeak, yaşlı bireylerle iletişim kurarken, onların kendi kararlarını veremeyeceği varsayımıyla çocuklarla konuşur gibi yüksek sesle, yavaş ve basit kelimelerle konuşmaktır.

- 4) **Kültürel yaşçılık:** Günlük yaşamda yerleşmiş ve çoğunlukla fark edilmeyen olumsuz yaşlanma mesajlarının medya, dizi, film, şarkılar ve espriler aracılığıyla sürekli olarak yeniden üretilmesidir.

- **Kurumsal yaşçılık:** Kamu ve özel kurumların yasa, politika ve uygulamalarında yaş temelli adaletsizliklerdir (Amerikan Yaşlanma Araştırmaları Derneği, 2024).

Palmore, yaşlı bireylere yönelik dokuz büyük kalıpyargıyı; hastalık, iktidarsızlık, çirkinlik, akli durumun zayıflaması, akıl hastalığı, işe yaramazlık, izolasyon, yoksulluk ve depresyon olarak sıralamaktadır (Palmore, 1999: 20-27). Kuzey Amerika’da ve Avrupa’da yapılan çalışmalar, yaşlı yetişkinlerin çoğunlukla olumsuz stereotipler ile tasvir edilerek marjinalleştirildiğini, düşük statüye

sahip olarak görüldüğünü ve medyada görmezden gelindiğini göstermektedir. Söz konusu olumsuz stereotipler; yaşlı bireyleri sıklıkla unutkan, hasta, çekici olmayan, işe yaramaz, yalnız ve bağımlı kişiler olarak tanımlamaktadır (Nelson, 2002).

Yaşlı bireylere yönelik yaşçı tutumlar sadece kötü davranışlar ile değil, daha örtük olarak tanımlayabileceğimiz küçümseyici, görmezden gelici tavırlarla da kendini gösterebilmektedir. Arun, yaş ayrımcılığı yapanları üçlü bir tipoloji altında şu şekilde konumlandırmaktadır:

- a) **Anaç ayrımcılar:** Yaşlı bireyler ile fazla abartılı ve samimi bir iletişim yolunu seçen, onların kendilerini kolayca anlayabilecek yeterlilikte olmadığı önyargısından hareketle onlarla basitleştirilmiş bir dil veya bebek konuşması ile konuşmayı tercih eden kişilerdir.
- b) **Yardımsever ayrımcılar:** Yaşlıların bir işi yaparken yeteri kadar başarılı olamayacağı veya hiç yapamayacağı ön yargısı ile onların işlerini üstlenen kişilerdir. Bu tür ayrımcılar aslında iyi niyetli olsalar da yaşlıları kurbanlaştırmaktadır.
- c) **Kibirli ayrımcılar:** Yaşlanmaktan ve yaşlılar ile birarada olmaktan korkan, yaşlıları küçümseyen, zaman zaman onlara fiziksel veya psikolojik şiddet uygulayan, yaş ayrımcıları arasındaki en tehlikeli grubu oluşturan kişilerdir (Arun, 2020).

Toplumda örtük biçimde ortaya çıkan yaşçılık davranışlarına da rastlanmaktadır. “Örtük yaşçılık”, yaşlı bireylere yönelik bilinçli farkındalıkla ya da istemsiz biçimde ortaya çıkan düşünce, duygu ve davranışları ifade etmektedir (Levy, 2001: 579). Bireylerin kendilerine yönelik olarak ortaya çıkan yaşçılık tutum ve davranışlarından da söz etmek mümkündür. Özmete; bireyin “yaşlandım” diyerek hayattan geri çekilmesinin veya kendisini olduğundan daha ileri bir yaş grubuna ait görmesinin, kişinin kendine yönelik bir yaş ayrımcılığı biçimi olarak değerlendirilebileceğini belirtmektedir (Özmete, 2022).

Lyons’a (2009) göre, yaş ayrımcılığına negatif bir bakış açısıyla yaklaşıldığında, bu olgunun toplumda hem açık hem de örtük biçimlerde iç içe geçtiği görülmektedir. Bu bağlamda yaşlı bireyler; “sağlıksız”, “çekicilikten uzak”, “bunamış”, “bağımlı”, “çalışmayan ve pasif”, “aseksüel ve esneklikten yoksun” gibi genellikle olumsuz ve homojenleştirilmiş özelliklerle temsil edilmektedir (Lyons, 2009).

Akbuğa’nın yaptığı araştırmanın sonuçları, 65-74 yaş aralığındaki genç-yaşlıların, “yaşçılık” kavramına aşina olmamakla birlikte, özellikle yakınlarının kendilerine yönelik yaklaşımlarıyla ilgili negatif stereotipleştirme ve negatif yaşlılık söylemine maruz kaldıklarını ortaya koymakta ve yaşlı bireylerin “benden geçti”, “ben anlar mıyım?” gibi ifadeler ile kendilerine yönelik yaşçı bir tutuma da sahip olduklarını göstermektedir (Akbuğa, 2025: 246).

4 Sosyal Medya ve Yaşlılık Söylemi

Yaşlılık kavramı yalnızca yüz yüze toplumsal ilişkilerde değil, aynı zamanda dijital medya ortamlarında da çeşitli biçimlerde yeniden üretilmektedir. Sosyal medya, kullanıcıların kendi içeriklerini üretmesine olanak tanıyan katılımcı yapısıyla demokratikleşmiş bir iletişim alanı gibi görünse de, bu platformlarda yaşlı bireylere yönelik olumsuz temsiller, ayrımcı dil ve semboller sıklıkla gözlemlenmektedir (Loos ve Ivan, 2018).

Ellison ve Boyd, sosyal ağ sitelerini; kullanıcıların belirli bir sistem içerisinde herkese açık ya da kısıtlı erişime sahip profiller oluşturabildikleri, diğer kullanıcılarla bağlantı kurabildikleri ve bu bağlantıların ağ yapılarını görüntüleyebildikleri web tabanlı platformlar olarak tanımlamaktadır (Ellison ve Boyd, 2007).

X -eski adıyla Twitter, 2006 yılında Jack Dorsey, Biz Stone ve Evan Williams tarafından San Francisco’da kurulan bir mikroblog platformudur. Başlangıçta kullanıcıların 140 karakterle sınırlı kısa mesajlar (“tweet”) paylaşmalarına imkân tanıyan Twitter, hızlı iletişim ve anlık haberleşme aracı olarak kısa sürede yaygınlaşmıştır (Kwak, Lee, Park ve Moon, 2010). 2017 yılında bu karakter sınırı 280’e çıkarılmıştır (BBC, 2017).

Twitter, özellikle siyasal iletişim, toplumsal hareketler ve kriz anlarında haberlerin dolaşımında önemli bir rol üstlenmiştir. 2009’daki İran seçimleri protestoları ve 2011’deki Arap Baharı sırasında, küresel ölçekte kamusal tartışmaların merkezi haline gelmiştir (Lotan vd., 2011). Platform, hashtag (#) kullanımıyla gündemlerin organize edilmesi ve küresel ölçekte trendlerin oluşmasında öncü olmuştur. 2022 yılında Twitter, Elon Musk tarafından satın alınmış ve 2023’te platformun adı “X” olarak değiştirilmiştir. Ancak akademik literatürde ve toplumsal bellekte Twitter hâlâ, anlık iletişim ve dijital kamusal alanın simgelerinden biri olarak konumlanmaktadır (Fuchs, 2021).

X, Ocak 2025 itibarıyla dünya çapında yaklaşık 586 milyon kullanıcıya sahip bir sosyal ağ sitesidir. Türkiye, yaklaşık 20 milyon aktif kullanıcı sayısı ile dünyada X platformunun en fazla kullanıldığı ülkeler arasında 7. sıradadır (Datareportal, 2025).

Sosyal medyada ve sosyal ağlarda yaşlılıkla ilgili söylemlerin çoğu zaman dışlayıcı veya küçümseyici biçimde kullanıldığı görülmekte; TikTok, Instagram ve X gibi platformlarda yaşlı bireyler ya “teknolojiye yabancı”, “yavaş”, “anlayışsız” gibi stereotiplerle temsil edilmekte ya da mizah unsuru haline getirilmektedir (Ng ve Indran, 2023). Bu durum, yalnızca bireysel önyargıların yansıması değil, aynı zamanda kültürel yaşlılığın dijital düzlemdeki uzantısıdır (Ayalon ve Tesch-Römer, 2018).

Mevcut literatür, özellikle Covid-19 pandemisinin ilk yıllarında, TikTok ve Twitter gibi platformlarda yaşlı içeriklerin varlığını ortaya koymakta, sosyal medyada yer alan yaşlı mesajlar, yaşlı yetişkinler için daha kötü ruh sağlığı gibi olumsuz sağlık sonuçlarıyla ilişkilendirilmektedir (Allen vd., 2022; WHO, 2021). Covid-19 pandemisi döneminde, sosyal medyada yaşlı bireylerin “yük”, “risk grubu” ya da “zaten ölecekler” gibi söylemlerle hedef alınması, yaşlılık söyleminin kriz anlarında nasıl sistematikleştiğini göstermiştir. Jimenez-Sotomayor ve arkadaşlarının yaptığı bir Twitter analizi, pandemi sırasında yaşlı bireylerin değersizleştirildiğini, sıklıkla alay konusu yapıldığını ve hatta açıkça ölümlerinin önemsizleştirildiğini ortaya koymuştur (Jimenez-Sotomayor vd., 2020).

Yaşlılık dijital ortamda yalnızca dışlayıcı dil ile değil, aynı zamanda görsel yaşlılık yoluyla da sürdürülmektedir. Medyada yaşlı bireyler ya hiç görünmemekte ya da göründüklerinde fiziksel ya da zihinsel yetersizlik temalarıyla ilişkilendirilmektedir (Loos ve Ivan, 2018). Bu durum sosyal medya paylaşımlarına da yansımakta; gençlik, dinamizm ve güzellik ön plana çıkarılırken yaşlılık, zayıflık ve yavaşlıkla ilişkilendirilmektedir (Levy, 2009). Öte yandan yaşlılığın dijital versiyonu, yalnızca genç kullanıcılar tarafından değil, bazen yaşlı bireylerin kendileri tarafından da yeniden üretilmektedir. Ayalon (2020), yaşlıların da içselleştirilmiş yaşlılık yoluyla kendi yaşlılarını küçümseyebileceğini ya da kendi yaşlanma süreçlerini inkâr eden bir söylem geliştirebileceğini ifade etmektedir. Bu durum, sosyal medyada “genç kalma” takıntısını besleyen söylemlerle birleştğinde, yaşlılığın tamamen dışlanmasına yol açmaktadır.

Sosyal medya içeriklerinin analizi, yaşlılık söyleminin yalnızca bireysel tutumlar düzeyinde değil, aynı zamanda kültürel ve yapısal bir sorun olduğunu da açıkça ortaya koymaktadır. Dijital ortamda kullanılan dil, görsel semboller, etiketler (#boomer, #okboomer vb.) ve mizah biçimleri yaşlı bireyleri hedef alarak toplumsal eşitsizlikleri pekiştirmektedir (Levy, 2009; Ng ve Indran, 2023).

Taşdelen’in Covid-19 sürecinde Twitter’daki yaşlılık söylemine yönelik yürüttüğü araştırma, bu dönemde atılan tweetlerin çoğunun “yaşlı bireylerin hayatları üzerindeki kontrolünü kaybetmesi”, “hasta”, “bağımlı” ve “artık eskisi gibi çalışmadığı ve/veya görünmediği” şeklinde yapılan paylaşımlar içerdiğini ortaya koymaktadır (Taşdelen, 2020). Uysal ve Eren’in yürüttüğü ve yine Covid-19 sürecinde yaşlı bireylere yönelik yapılan ayrımcı paylaşımların analiz edildiği çalışmada ise, yaşlıların Twitter’da yapılan paylaşımlarla alay etme, küçümsenme, aşağılanma, hakaret etme ve nefret söylemleri gibi yaşa dayalı ayrımcı tutum, söylem ve betimlemelerle karşılaştıkları görülmektedir. Araştırmada yaşlıların hem nefret söylemine, hem onları çocuklaştıran ve onlarla dalga geçen bir söyleme maruz kaldıkları, genellikle “dede” ve “nine” ifadeleri ile etiketlendikleri ortaya konulmuştur (Uysal ve Eren, 2020).

Ceylan ve Durgun’un, yüksek lisan tezlerinde yaşlılara yönelik yaş ayrımcılığı konusunda yazılmış lisansüstü tezleri incelediği çalışmada; yaşlıların teknoloji kullanımında yaşadıkları zorlukların

ayrımcılığa maruz kalmalarını etkileyen bir faktör olarak öne çıktığı; alt sosyoekonomik düzeyde olmanın, evde yaşlı bireyle yaşamının ve cinsiyet faktörünün yaşlı ayrımcılığını etkileyen değişkenler olduğu sonucuna varılmaktadır (Ceylan ve Durgun, 2024). Esendemir'in yaşlı temalı olarak incelediği ve sosyal medyada yer alan karikatürlerde yaşlı bireyler ile ilgili en fazla kullanılan ve yaş ayrımcılığı içeren temaların, yaşlı bireylerin hasta, çatışmacı, buyurgan, cinsel sapık, teknoloji okur-yazarı olmayan kişiler olarak etiketlendiğini göstermektedir (Esendemir, 2021).

Yapılan araştırmalar, yaşlı bireylerin sosyal medyada sıklıkla yaşçı söylemlere maruz kaldıklarını, bunun çoğunlukla alay etme, aşağılama ve nefret söylemi şeklinde ortaya çıktığını göstermektedir. Schramm ve diğerlerinin Twitter (X) üzerinden 60,32 milyon tweet'i yaşçılık söylemi üzerinden analiz ettiği çalışması; Twitter'da gözlemlenen kamusal söylemin yaşlı bireylere atıfta bulunurken kullanılacak uygun terimlere dair anlayış eksikliğini sürdürdüğünü göstermektedir. Araştırmada; "old people" (yaşlı insanlar) veya "elderly" (ihtiyar) gibi yaşçı terimlerin geçtiği toplam 58,930 tweet tespit edilmiştir. Daha uygun bir terim olan "older adult" (yaşlı yetişkin) ise 11,328 tweette yer almıştır. Twitter kullanıcıları, yaşçı mesajları eleştirirken dahi, yaşçı terimler ("old people" ve "elderly" gibi) kullanmışlardır. Bu durum, yaşlı bireyleri tanımlamak için uygun terimlerin yeterince anlaşılmadığını göstermektedir. Yaşlı bireylere yönelik saldırgan ifadeler içeren içerikler ise, söz konusu yanlış ve aşağılayıcı terimler içeren tweetlerden gelmektedir. Örneğin, "old people" ifadesi geçen tweetlerin yüzde 73'ü, "elderly" ifadesi geçenlerin ise yüzde 43'ü bu tür ifadeler içermektedir (Schramm vd., 2023).

YÖNTEM

Çalışmanın odak noktasını X platformu üzerinden yaşlı bireylere yönelik yaşçılık söylemi içeren gönderiler oluşturmaktadır. Araştırmanın temel amacı, toplumda yaşlılara yönelik ayrımcı ve ötekileştiren söylemlerin sosyal medyadaki yansımalarını inceleyerek X üzerinden örtük veya belirgin olarak ortaya çıkan yaşçılık ifadelerini analiz ederek sosyal medya kullanıcıları arasındaki yaşçı eğişimlere bir bakış açısı sunmaktır. Araştırmanın sahasını X (Twitter) platformunda kamuya açık gönderiler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında tematik içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tematik içerik analizi, araştırmacının verilerde tekrar eden temaları sistematik bir şekilde kodlayarak yapılandırmasına ve bu temalar üzerinden yorum yapmasına olanak tanımakta, verideki temaları tanımlamak, analiz etmek ve raporlamak için kullanılmaktadır (Braun ve Clarke, 2006). Bu yöntemin kullanılma amacı; ne söylendiğini anlamak kadar, nasıl söylendiğini ve neden söylendiğini anlamaya çalışırken, sosyal medyadaki yaşçılık söylemlerinin hangi bağlamlarda üretildiğini de analiz etmektir.

Söz konusu metodolojik yaklaşım doğrultusunda, çalışmanın odaklandığı yaşçılık söylemi analizi için aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

Araştırma Soruları:

S (1) Yaşçılığa yönelik en sık kullanılan söylemler nelerdir?

S (2) Yaşlı bireyler hakkında kurulan negatif cümleler nelerdir?

S (3) İleri yaş grubuna yönelik algılar sosyal medyada nasıl şekillenmektedir?

Bu bağlamda, 2 Ocak–6 Nisan 2025 tarihleri arasındaki üç aylık dönemde kamuya açık hesaplarda paylaşılan tweet’lerde, yaşlı bireylere yönelik ifade ve göndermeler incelenmiş; “yaşlılık” kelimesi ve #yaşlılık etiketi kullanılarak yapılan taramada elde edilen 326 gönderiden, yaşçılık içeriği taşıma potansiyeli bulunan 300 tweet çalışmaya dahil edilmiştir. 10 tweet tekrar veya küfürlü ifade içerdiği için, 16 tweet de yaşçılık iması içermediği için analiz dışında bırakılmıştır. Yapılan analizi, toplam 300 tweet üzerinden yürütülmüş ve yaşçılıkla ilgili ortak temalar belirlenmiştir.

Veriler açık kodlama tekniğiyle analiz edilerek, tekrarlayan ifadeler, önyargılar ve kalıp yargılar (stereotipler) tespit edilmiştir. Bu kodlar -Strauss ve Corbin’in önerdiği gibi- benzerliklerine göre bir araya getirilmiş, kategori ve temalar bu şekilde oluşturulmuştur (Strauss ve Corbin, 1998). Bu yaklaşım, tümevarımsal bir analiz sürecine dayanmakta ve araştırmacının veriyle etkileşimi yoluyla anlam üretmesini esas almaktadır (Mayring, 2000). Sosyal medyada yer alan metinlerin analizinde bu tür nitel analiz yöntemleri, anlamın bağlam içinde yorumlanmasını ve önyargıların görünür hale getirilmesini sağlamaktadır (Hsieh ve Shannon, 2005).

Belirlenen kategoriler şunlardır:

- **Yaşlıları küçümseyen söylemler** (Ör: “Yaşlılar teknolojiden anlamaz”)
- **Yaşlılar ile alay eden, ironi veya şaka içeren söylemler** (Ör: “Yaşlılık sendromuna girmiş teyze!”)
- **Yaşlı bireylere acıyan söylemler** (Ör: “Yaşlılık çok zor...”)
- **Kendine yaşçılık söylemleri** (Ör: “Ben yanlış anlamışım, yaşlılık işte!”)

Kodlanan veriler, tematik analiz kullanılarak değerlendirilmiş, hangi kategorilerin daha yaygın olduğu belirlenmiş ve yaşçılığın sosyal medyada nasıl şekillendiği incelenmiştir. Bulgular aynı zamanda, Arun’un üçlü yaş ayrımcılığı tipolojisi bağlamında da değerlendirilmiş, tweet’leri atan kullanıcılar; “*anaç ayrımcılar*”, “*yardımsever ayrımcılar*” ve “*kibirli ayrımcılar*” olarak da sınıflandırılmışlardır.

Araştırma konusunun güncel bir tema olan “yaşçılık” üzerinden dijital mecradaki paylaşımlar özelinde değerlendirilmesi ve örneklem seçiminin, “yaşlılık” kelimesini içeren ve kamuya açık olan, veriye doğrudan erişimin sağlandığı tweetler arasından yapılmış olması, araştırmanın güçlü yanlarından. Verilerin yalnızca “yaşlılık” anahtar kelimesi üzerinden filtrelenen tweetlerden elde edilmiş olması, sadece X üzerinden yürütülmesi ve belirli bir zaman aralığını kapsıyor olması araştırmanın sınırlılıklarındandır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, belirlenen temalar doğrultusunda analiz edilen tweetlerdeki yaşçılık söylemine ilişkin bulgular ortaya konulmaktadır.

“Yaşlılık” ifadesini içeren 326 tweet, öncelikle belirlenen temalara göre kategorize edilmiştir. Temalar; “yaşlıları küçümseyen, aşağılayan söylemler”, “yaşlılar ile alay eden, ironi veya şaka içeren söylemler”, “yaşlı bireylere acıyan söylemler” ve “kendine yaşçılık söylemleri” olarak gruplandırılmış, 10 tweet tekrar veya küfürlü ifade içerdiği, 16 tweet de yaşçılık iması barındırmadığı için analiz dışında bırakılmıştır. İçerik analizi, toplam 300 tweet üzerinden yürütülmüştür.

3 ay içinde gönderilen ve “yaşlılık” sözcüğünü içeren 300 tweet’in 90 tanesi yaşlıları aşağılayan ve küçümseyen söylem içermekte, bu anlamda çoğunluğu oluşturmaktadır. İkinci sırada kullanıcıların kendine yaşçılık söylemleri (81), üçüncü sırada ironi veya şaka içerikli paylaşımlar (67), dördüncü sırada ise yaşlılara acıyan söylemler (62) yer almaktadır.

Sonraki bölümlerde, söz konusu gönderilerin içerikleri daha ayrıntılı biçimde değerlendirilmektedir.

4.1 Yaşlıları küçümseyen, aşağılayan söylemler

Analiz edilen tweet’lerin büyük bir kısmı yaşlı bireyleri aşağılayan, ötekileştiren ayrımcı ifadelerden oluşmaktadır. “*Bunamış zaten*”, “*Ne dediğini bilmiyor*”, “*İyice yaşlanmış*”, “*Otursun evinde*”, “*Trip atıyor yaşlı kadın*”, “*Bize de yaşlılık vurdu*” gibi ifadeler yaşlı bireyleri pasif, beceriksiz, komik ve çocuklaştırılmış biçimde temsil ederken, bu bir mikro ayrımcılık biçimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Küçümseyici ve aşağılayıcı söylem içeren 90 tweet’in 43 tanesinde “yaşlılık zor”, “yaşlılık belirtisi”, “yaşlılık alameti”, “yaşlılık işte” ve “yaşlılık sendromu” kalıplarının kullanılması dikkat çekicidir. Kullanıcılar, ifadelerinde yaşlılığı “zor anlamak”, “bunamak”, “akıl sağlığını yitirmek”, “güçsüz olmak”, “huysuzluk”, “unutkanlık” ve “hastalık” gibi olumsuz kavramlar ile özdeşleştirerek

kullanmışlar, gönderilerini belirli bir kişiye yanıt olarak yazıyorlar ise, “teyze”, “dede” gibi ifadeler ile kendilerince yaşlılık temasının altını çizmeye çalışmışlardır. Bu bağlamda incelenen tweetlerden bazıları şu şekildedir:

Ör:

@T1: Aşırı sinir huysuzluk hep yaşlılık belirtisi vah teyzem vah

@T2: Metrobüste zannetti kendini, yaşlılık işte!

@T3: Yaşlılık belirtileri geçmiş olsun herkese daha çok saçma sapan açıklamalar ve hareketler yapacak not alın

@T4: Yaşlılık sendromu deriz ab başka bi şey diyemiyoruz.

@T5: Yaşlılık artık hee deyin

@T6: Yaşlılık iyice başa bela

@T7: Metrobüste zannetti kendini, yaşlılık işte!

@T8: Zamanla daha da kötüleşen bir hastalıktır yaşlılık.

Yaşlılığı ve yaşlıları küçümseyen ve aşağılayan söylem içeren ifadeler; çoğunlukla kızgınlık ile karışık bir tonda, yaşlı bireylerin hiçbir bir şey anlamadıklarını, huysuz ve “sendromlu” davrandıklarını, toplumsal yaşamda ciddiye alınmaması gereken kişiler olduklarını ima eden cümlelerden oluşmaktadır. Yaşlılık kavramı, çoğunlukla gençlerin baskın rol oynadığı sosyal medyada kendi kimlik temsillerini yaşlılara hakaret ederek veya onları küçümseyerek gerçekleştiren genç kullanıcılar tarafından yeniden üretilmektedir.

Abay ve Güngör’ün (2016) belirttiği gibi; yaşlı bireylere yönelik ayrımcı inanç ve tutumlar, onları “üretken olmayan, hasta, depresif ve zihinsel açıdan yetersiz” kişiler olarak görme eğiliminden beslenmektedir. Yaşlanma süreci hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması ise, toplumda yaşlıların huysuz, geçimsiz, yoksul, bağımlı ve topluma yük olarak algılanmasına yol açmaktadır. Bu kategorideki tweetler, söz konusu yaklaşımı desteklemektedir.

4.2 Yaşlılık ile dalga geçen, ironi, ima veya şaka içeren söylemler

Yaşlılar ve yaşlılık kavramı ile daha çok şaka yollu dalga geçen tweetleri paylaşan kullanıcılar çoğu zaman yaşlılığı çocuklaştırmakta, zaman zaman ciddiye alınabilecek ifadeleri de emoji kullanımıyla yumuşatmaya çalışmaktadır. Yaşlılık zor ve yaşlılık işte ifadeleri şaka maksatlı bu tweetlerde de sıklıkla kullanılmış, bu cümlelerin ardından kullanılan çoğunlukla “katılarak/gözyaşlarıyla gülme emojisi” veya “kahkaha atma emojisi” tercih edilmiştir. Bu tweetlerde genel olarak dalga geçilen

unsur yaşlılığın yol açtığı komik bir durumdan ziyade yaşlılık kavramının kendisidir. Çoğu paylaşımda “yaşlılık” sözcüğü gülme efekti ile birlikte kullanılmaktadır. Bu tweetler dışında, yaşlı bireylerin zaafalarını veya kırılğanlıklarını alaya alan mesajlar da göze çarpmaktadır. Yaşlıların unutkanlığı, bir şeyleri tekrar etmesi, teknolojiyle başa çıkamaması gibi özellikleri alaycı bir dille ele alınmaktadır. Söz konusu tweetlerden bazıları şunlardır:

Ör:

@T9: Yaşlılık 😊👴

@T10: Yaşlılık işte...

@T11: Yaşlılık psikolojisi 😊

@T12: Yaşlılık çok zor hocam gözler görmüyor beyin geri gidiyor yaşlandın iyice 😊

@T13: Yaşlılık zor be gülüm spsnsşne

@T14: Yaşlılık başına vurdu karıştırıyor yine 😊

@T15: Yaşlı başlı adamsın hiç yakışıyor mu sana yaşına hürmet dedik yaptığına bak püüü yaşlılık bitmiş

Bu gruptaki paylaşımlar, Levy ve Ng & Indran’ın dijital ortamda kullanılan dilin, görsel sembollerin, etiketlerin ve mizah biçimlerinin yaşlı bireyleri hedef alarak toplumsal eşitsizlikleri pekiştirmekte olduğu bulgusunu destekler niteliktedir (Levy, 2009; Ng ve Indran, 2023). Aynı zamanda, Lyons’un (2009) belirttiği gibi, yaş ayrımcılığı toplumda hem açık, hem de örtük biçimlerde uygulamabilmekte, yaşlı bireylere atfedilen “sağlıksız”, “bunamış”, “bağımlı”, “çekicilikten uzak” gibi özellikler, mizah ve ironi gibi yollar ile örtük şekillerde paylaşımlara yansımaktadır.

4.3 Yaşlı bireylere acıyan söylemler

Bu kategoride değerlendirilen tweetler genellikle ciddiyet içeren, yaşlılığın zor taraflarına dikkat çeken ama yine de ayrımcılık söylemi barındıran paylaşımlardır. Bu mesajlarda yer alan ifadeler, yaşlıları acınası halde, yardıma muhtaç, zavallı ve sağlıksız bireyler olarak konumlandırmaktadır. Bir önceki başlık kapsamında değerlendirilen ve ironi içeren cümleler bu kategoride aynı şekilde ama gülme efekti olmadan gerçek anlamıyla ve üzüntü içeren bir tonda kullanılmaktadır. Örneğin “yaşlılık zor” ifadesi küçümseyerek değil, gerçekten yaşlılığın zor bir süreç olduğunu kastederek kullanılmakta, bu duyguyu pekiştirmek için zaman zaman “üzüntülü yüz emoji” cümle sonuna eklenmektedir. Aynı şekilde, “yaşlılık işte” ve “yaşlılık belirtisi” kalıpları da, dalga geçmek için değil, bir üzüntüyü dile getirmek veya durum tespiti bağlamında kullanılmaktadır.

Ör:

@T16: Diş ağrısı bel ağrısı yaşlılık belirtileri

@T17: *Bir de yaşlılık var maalesef*

@T18: *yaşlılık... çok zor... 😞*

@T19: *yaşlılık; en büyük hastalık.*

@T20: *Hüzünlendim. Yaşlılık zor şey...*

@T21: *zor valla 😞*

@T22: *yaşlılık her anlamda büyük imtihan*

Bu gruptaki tweetlerin temelinde yaşlılığın korkulacak bir süreç olduğu ve kişiye huzur ve mutluluktan çok hastalık, zorluk, yorgunluk ve mutsuzluk yarattığı algısı yatmaktadır.

Arun'un (2020) tipolojisinde anaç ayrımcılar olarak nitelendirilen kişilerin söylemleri de bu kategori çerçevesinde değerlendirilmiş, yaşlılara yönelik çocukça veya "canım", "ay yerim" gibi ifadeler ile aşırı abartılı bir samimiyet ve şefkat gösteren ifadelerin de bu grupta yer alması uygun bulunmuştur. "Teyze", "dede", "nine" gibi cümlelerin küçültme/şirinleştirme bağlamında kullanımı da yaşlı bireylere acıyan söylemler arasında değerlendirilmektedir:

Ör:

@T23: *Geçmiş olsun abla yaşlılık :(*

@T24: *Ah lan dede yaşlılık zor iş*

@T25: *Olabilir teyzem yaşlılık zor*

4.4 Kendine yaşçılık söylemleri

Kendine yaşçılık söylemi içeren tweetler, kullanıcıların unutkanlık, düşüncesizlik, yanlış anlama veya hastalık gibi durumlarda bulunduklarından dolayı kendilerine "yaşlı" damgası vurarak kendilerine yönelik yaşçılık yapmalarına yol açan paylaşımlardır. Söz konusu tweetlerde de "yaşlılık almeti" ve "yaşlılık işte" gibi ifadeler yer almakta ancak bu kez kullanıcının yaşlı bireylere yönelik stereotipleştirmeleri kullanarak ve onlar üzerinden, dolaylı bir ötekileştirme vurgusu yapmaktadır. Kendine yönelik yaşçılık söylemlerinin büyük bir kısmı ironi içerdiğinden, emoji kullanımı veya espri yapma eğilimi bu tür tweetlerde de kendini göstermektedir.

Ör:

@T26: *Bayram masajı diye okudum 😊 yaşlılık işte*

@T27: *Yaşlılık işte! Unutmuşum.*

@T28: *Bir yerde gizli bir anafikir olmalı ama? Yaşlılık işte, bulamadım.*

@T29: *Gündemden geri kalmışlık... benim yaşlılık belirtileri*

@T30: *hadi ya... yaşlılık işte unutmuşuz*

@T31: Bugün uzun zaman sonra kalabalık bi mekana oturduk. Sonra bize uygun değil diye geri kaktık. Yaşlılık işte ne olacak...

@T32: yaşlılık emareleri gösteriyorum bu hafta sosyalleştim haftaya evde yaticam bütün hafta sonu

Analiz kapsamında yer alan bu tarz tweetlerde özellikle “uykunun çabuk gelmesi” yaşlılık kavramı ile ilişkilendirilmektedir.

@T33: Saat 10'da uykum geliyor yaşlılık çok zor

@T34: 21:00 olunca uykumun geliyor olmasına ne yapabilirim ki, artık hayatın yarısını uyuyarak geçiriyorum, yaşlılık alameti olsa gerek 😊

@T35: Bir yaşlılık belirtisi olarak sahura kadar oturamamak

@T36: televizyon izlerken uyuyakalmışım yaşlılık belirtisi

Arun'un (2020) yaş ayrımcılığı tipolojisindeki kendine yönelik yaşçılar da bu kategoride değerlendirilmekte, kendi davranış veya alışkanlıklarını küçümseyerek yaşçılık yapanlar da bu gibi tweetler aracılığıyla, aslında yaşlılığın eksik, dalga geçilecek, hastalık ve unutkanlığı çağrıştıran bir dönem olduğu düşüncesini dolaylı yolda ifade etmektedir. Kendine yönelik yaşçılar, yaşlılık sözcüğünü ve hashtag'ini kullanarak paylaşım yapanların oldukça büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Söz konusu bulgular, Özmete'nin (2022) de değindiği kendine yaşçılık kavramını doğrular nitelikte, bireylerin zaman zaman kendilerine yönelik de yaş ayrımcılığı yaptığını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, sosyal medya platformu X'te yer alan “yaşlılık” temalı paylaşımlar üzerinden yaşçılık söyleminin biçimlerini ve yoğunluğunu incelemeyi amaçlamıştır. Nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilen 300 tweet, “yaşlıları küçümseyen söylemler”, “yaşlılar ile alay eden, şaka içerikli söylemler”, “yaşlılara acıyan söylemler” ve “kendine yaşçılık söylemleri” olmak üzere dört ana kategori altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, sosyal medya kullanıcılarının yaşlılıkla ilgili söylemleri çoğunlukla mizahi, küçültücü ve stereotipleştirici bir dil üzerinden kurduklarını ortaya koymaktadır.

Paylaşılan tweetlerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan genel eğilim, yaşlılığın gündelik hayat içinde hem mizahi hem de olumsuz bir kavram olarak temsil edildiğini göstermektedir. Yaşlı bireyler çoğunlukla çocuklaştırılmış, karikatürize edilmiş ve pasif figürler olarak sunulmakta, bazı tweetlerde şefkatli bir tonda empati görülse de, kullanılan dilin büyük kısmı yaş ayrımcılığı riskleri taşımaktadır. Sonuçlar, Schramm ve diğerlerinin (2023) Twitter'daki kamusal söylemin, yaşlı bireylere atıfta bulunurken kullanılacak uygun terimlere dair anlayış eksikliğinin sürdüğü yönündeki görüşünü destekler niteliktedir.

Tweet'lerin büyük bir kısmında yaşlı bireyler, unutkan, huysuz, komik, güçsüz veya teknolojiden uzak gibi olumsuz niteliklerle temsil edilmektedir. Bu temsiller, yalnızca bireysel önyargıların değil, kültürel yaşçılığın dijital düzlemde yeniden üretildiğine işaret etmektedir. Kullanıcıların yine büyük bir kısmının kendi yaşlanma deneyimlerine yönelik olarak sergiledikleri kendine yaşçılık söylemleri ise, içselleştirilmiş yaş ayrımcılığının yaygınlığını ortaya koymakta, bu sonuçlar, Arun'un (2020) yaş ayrımcılığı tipolojisiyle de örtüşmekte; sosyal medya kullanıcılarının "anaç", "yardımsever" ya da "kibirli" ayrımcı rollerini söylemleri aracılığıyla üstlendiklerini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, yaşçılığın yalnızca bireysel tutum ve davranışlarla sınırlı kalmayıp, dijital kültür içerisinde semboller, etiketler ve mizah biçimleri aracılığıyla sistematik olarak yeniden üretildiğini göstermektedir. "Yaşlılık zor", "yaşlılık sendromu" gibi kalıplaşmış ifadelerin sıkça kullanılması, yaşlılık döneminin toplum genelinde olumsuz bir yaşam evresi olarak algılandığını ve bu algının sosyal medya diliyle pekiştirildiğini göstermektedir. Bu çerçevede;

- Sosyal medya platformlarında yaşçılığın fark edilmesi ve azaltılması için kullanıcıların dil duyarlılığı konusunda bilinçlendirilmesi,
- Medya okuryazarlığı eğitimi kapsamında, yaş dostu bir dilin geliştirilmesi ve mikro yaşçılığın ne şekilde ortaya çıkabileceğinin örneklerle anlatılması,
- Sosyal medyada yaşlı bireyleri olumlu, aktif ve üretken biçimde temsil eden içeriklerin desteklenmesi ve bu tür içeriklerin görünürlüğünün artırılmasının platform yöneticileri ve algoritmalar tarafından desteklenmesi,
- Farklı yaş grupları arasında dayanışma ve empatiyi geliştirmeye yönelik programlar, etkinlikler ve kampanyalar düzenlenmesi,
- Platformlar düzeyinde, yaş ayrımcılığına yönelik nefret söylemi ve istismar içeren içeriklere karşı denetim ve bildirim mekanizmalarının güçlendirilmesi,
- Akademik anlamda bu alandaki çalışmaların artırılması önem kazanmaktadır.

İleriki araştırmalar, farklı sosyal medya platformları arasında yaşçılık söyleminin benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırmalı olarak inceleyerek dijital kültürün yaşlılık temsillerini nasıl şekillendirdiğine dair daha geniş bir perspektif sunabilir. Bireylerin yaşçılık söylemlerini üretme ve yeniden dolaşıma sokma biçimlerini derinlemesine anlamak için, nitel analizlerin yanı sıra nicel yöntemlerle desteklenen çalışmaların yapılması da literatüre önemli katkılar sağlayacaktır.

Sonuç olarak, dijital kültürde yaşlı bireylerin temsiliyetini iyileştirmek, hem bireysel farkındalığı artırmak hem de toplumsal düzeyde yaşçılık ile mücadele etmek açısından büyük değer taşımaktadır. Sosyal medya ortamlarında üretilecek daha adil ve kapsayıcı söylemler, kuşaklar arası anlayışı güçlendirmek ve yaş ayrımcılığının toplumsal meşruiyetini zayıflatmak açısından önemli adımlar olacaktır.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Çalışma, etik kurul onayı gerektirmemektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Discrimination refers to negative emotions, attitudes, and behaviors directed toward a group and/or its members as a result of prejudice. Prejudice does not arise from individual characteristics, but rather from negative attitudes developed toward individuals based on their membership in a particular social group (Tunçay, 2020). Ageism, on the other hand, refers to discrimination experienced by individuals or groups on the basis of age (Butler, 1969). Ageism or age-based discrimination is particularly prevalent in professional settings, healthcare services, media representations, and everyday social interactions (Palmore, 1999; Nelson, 2005).

Just as individuals may be subjected to discriminated based on gender, sexual orientation, or beliefs, they may also experience discriminatory treatment solely based of their age—in work environments, interpersonal relationships, or during service provision. For instance, some individuals may be denied employment opportunities for being perceived being “too old” while others may face belittling treathment for being considered as “too young” (Çayır, 2012).

Stereotypes and discriminatory attitudes toward children, young people, or elderly individuals are regarded as manifestations of ageism (Levy, 2009). In this study, the concept of ageism is addressed specifically in the context of discrimination toward older adults. Ageist attitudes toward the elderly are analyzed through discursive practices on the social media platform platform X (formerly Twitter).

1. Theoretical Framework

1.1 What is “ageism”?

Although negative attitudes and behaviors toward older adults may vary across cultures, they are now widely acknowledged as a form of discrimination. While ageism is closely linked to chronological age and biological aging, it is essentially a socially constructed phenomenon shaped

by dominant beliefs, attitudes, and expectations surrounding different life stages and age categories (Allen et al., 2023).

According to Myers, prejudice is defined as a preconceived negative judgment involving unfavorable opinions about a group and its members, whereas discrimination is the unjust, negative behavior directed toward that group or its members. Prejudice is an attitude, while discrimination reflects behavior. These negative evaluations are often reinforced by negative beliefs called “stereotypes” (Myers, 2017).

The first scholar to conceptualize negative attitudes and behaviors toward the elderly as a form of discrimination was gerontologist Robert Butler. Butler compared the perception of older adults as “senile”, “useless” or “problematic” and their social exclusion and marginalization, to the discrimination experienced by women and Black individuals. He introduced the term “ageism” to describe such practices (Butler, 1969). Negative perceptions of older adults—such as being kind but weak, incompetent, or unproductive—may lead elderly individuals to feel less capable and behave accordingly. This dynamic can also encourage younger individuals to engage in dismissive and disrespectful behaviors toward them (Bugental & Hehman, 2007). Moreover, Bargh (1996) demonstrated that activating negative stereotypes about older adults may even cause individuals to temporarily adopt behaviors associated with old age.

1.2 Social Media and Ageism Discourse

Although social media appears to be a democratized space for communication due to its participatory structure that allows users to create their own content, negative representations, discriminatory language, and symbolic exclusion of older adults are frequently observed on these platforms (Loos & Ivan, 2018).

On social media and networking sites, discourses related to old age are often expressed in exclusionary or belittling ways. For example, on platforms such as TikTok, Instagram, and X (formerly Twitter), older adults are frequently portrayed through stereotypes such as being “technologically illiterate,” “slow,” or “incomprehensible,” or are made into objects of humor (Ng & Indran, 2021). This representations reflects not only individual biases but also the digital reproduction of broader cultural ageism (Ayalon & Tesch-Römer, 2018).

Analyzing social media content reveals that ageist discourse is not limited to individual attitudes but represents a cultural and structural issue. The language, visual symbols, hashtags (e.g., #boomer, #okboomer), and types of humor used in digital contexts reinforce social inequalities by targeting older individuals (Levy, 2009; Ng & Indran, 2023). Overall, existing studies show that

older individuals are frequently exposed to ageist discourse on social media, most commonly in the form of mockery, degradation, and hate speech.

2. Methodology

This study employed the thematic content analysis to examine ageist discourse on social media. This method enables not only to understand what is said, but also exploration of how and why it is expressed, as well as in which ageist discourses are produced.

In line with this methodological approach, the following research questions guided the analysis:

Q (1) What are the most frequently used expressions of ageism?

Q (2) What kinds of negative sentences are constructed about elderly individuals?

Q (3) How are perceptions of the elderly shaped on social media?

Within this framework, tweets shared from public accounts during the three-month period between January 2 and April 6, 2025 were examined. The term “yaşlılık” (old age/being old) and its related hashtag were used to identify posts that referring to older individuals. A total of 300 tweets were analyzed using qualitative content analysis to identify common themes related to ageism. In the initial stage of coding, the posts were examined through open coding, where recurring phrases, prejudices, and stereotypes were identified. Subsequently, the data was grouped into categories according to the emergent themes. These categories were:

- Disparaging discourse toward the elderly (e.g., “Old people don’t understand technology”)
- Humorous, ironic, or mocking expressions (e.g., “She’s already entered her old-lady syndrome!”)
- Pitying expressions toward older adults (e.g., “Being old is so hard...”)
- Self-directed ageist expressions (e.g., “I misunderstood, classic old people!”)

The coded data was subsequently analyzed thematically to determine which categories were most prevalent and to understand how ageism manifests in social media discourse. The findings were further interpreted in line with Arun’s tripartite typology of ageist behavior, categorizing users as “maternal ageists”, “benevolent ageists”, or “arrogant ageists.”

3. Findings and Discussion

A significant portion of the analyzed tweets consist of discriminatory expressions that belittle and marginalize older individuals. Phrases such as “*She’s already senile,*” “*She doesn’t know what*

she's saying," "She's really aged," "She should just stay home," "The old woman's throwing a tantrum," and *"Old age has caught up with us too"* portray elderly individuals as passive, incompetent, comical, and infantilized, constituting a form of microaggression.

Tweets within this category often adopt a serious tone, highlighting the challenges of aging while still perpetuating discriminatory discourse. They often portray the elderly as pitiable, helpless, and unhealthy individuals. Unlike the previous category, which included ironic statements, these posts convey *genuine sadness*—for instance, the phrase *"old age is hard"* is used sincerely to describe a difficult stage of life and is sometimes followed by a sad face emoji. Similarly, expressions like *"it's just aging"* and *"a sign of aging"* are used not to mock but to express concern or offer commentary.

Tweets containing self-directed ageism involve users labeling themselves as "old" due to forgetfulness, carelessness, misinterpretation, or illness. These posts also include expressions like *"a sign of aging"* and *"just old age,"* but this time, users stereotype themselves by referencing aging, thereby indirectly reinforcing marginalization. Since most self-directed ageist tweets are ironic, they also frequently include emoji usage or humor. This category aligns with Arun's (2020) concept of internalized ageism, where individuals criticize their own behaviors or habits by associating them with negative stereotypes of aging. By doing so, they implicitly suggest that aging is a deficient, laughable, or undesirable stage. Users engaging in self-directed ageism constitute a substantial portion of those who use the word "aging" or related hashtags. These findings also confirm Özmete's (2022) concept of self-ageism, demonstrating that individuals may sometimes engage in age discrimination against themselves.

Conclusion and Recommendations

The overall findings indicate that aging is represented in everyday digital discourse both humorously and negatively. Older individuals are frequently portrayed as infantilized, caricatured, and passive figures. While some tweets express empathy in a compassionate tone, the majority of the language used carries ageist implications. These results support the findings of Schramm et al. (2023), who emphasize a persistent lack of awareness regarding appropriate terminology when referring to older individuals on Twitter. In most tweets, older individuals are characterized with negative traits such as forgetfulness, grumpiness, weakness, and technological incompetence. These representations reflect not only individual biases but also the reproduction of cultural ageism in digital spaces. Moreover, a significant portion of users also engage in self-directed ageist discourse, illustrating the prevalence of internalized ageism. These findings align with Arun's (2020) ageism typology, indicating that users assume roles such as "maternal," "benevolent," or "arrogant" ageists through their posts.

Overall, the findings demonstrate that ageism is not limited to individual attitudes and behaviors but is systematically reproduced within digital culture through symbols, hashtags, and forms of humor. The widespread use of stereotypical expressions such as “old age is hard” or “aging syndrome” reinforces the societal perception of aging as a negative life stage, further amplified by the language of social media

KAYNAKÇA

Abay, A. R. ve Güngör, F. (2016). Yaşlılarla sosyal hizmet. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2020) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi. 2020 Yaşlı Nüfus İstatistik Bülteni.

https://www.aile.gov.tr/media/89041/yasli_nufus_istatistik_bulteni.pdf (Erişim tarihi:23.09.2025).

Allen, J. O., Elias, L. K., & Greenwood, J. C. (2023). Differences and disparities in ageism affecting older US adults: A review. *Current Epidemiology Reports*, 10(1), 17–32. Doi: 10.1007/s40471-022-00316-6

Akbuğa, F. (2025). *Dijital Ayna: Sosyal Medyada Benlik Sunumları*. Ütopya Yayınevi.

Allen, J. O., Solway, E., Kirch, M., Singer, D. C., Kullgren, J. T., & Malani, P. N. (2022). Experiences of everyday ageism and the health of older US adults. *JAMA Network Open*, 5(6), e2217240. Doi:10.1001/jamanetworkopen.2022.17240

ASA (2024). Ageism Fact Sheet. Amerikan Yaşlılık Araştırmaları Derneği İnternet Sitesi. https://www.asaging.org/sites/default/files/2024-08/Ageism%20Fact%20Sheet%20-%20Ageism%20Awareness%20Day_0.pdf (Erişim tarihi 11.01.2025).

<https://thischairrocks.com/wp-content/uploads/2016/02/ConsciousnessRaisingBooklet.pdf> (Erişim tarihi: 03.01.2025).

Arun, Ö. (2020). Antalya Yaşlılık Araştırması: Temel Bulgular ve Yerel Yönetimlere Öneriler. *Senex Yaşlanma Çalışmaları Derneği Yayınları*.

Ayalon, L., & Tesch-Römer, C. (Ed.). (2018). *Contemporary perspectives on ageism*. Springer.

Bargh, J. A. (1996). Automaticity in Social Psychology. E. T. Higgins & A. W. Kruglanski (Ed.), *Social psychology: Handbook of basic principles*, 169–183. The Guilford Press.

BBC (8 Kasım, 2017) Twitter to Expand 280-character tweets. BBC İnternet Sitesi. <https://www.bbc.com/news/technology-41900880> (Erişim tarihi: 22.06.2025).

Bonilla-Silva, E. (2010). *Racism without racists: Color-blind racism and the persistence of racial inequality in America*. Rowman & Littlefield.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. Doi: 10.1191/1478088706qp063oa

Bugental, D. B., & Hehman, J. A. (2007). Ageism: A review of research and policy implications. *Social Issues and Policy Review*, 1, 173–216.

- Bulut, M. (2015). Kültürel Bağlamda Yaşlılık. *Yetişkinlik ve Yaşlılık Gelişimi ve Psikolojisi* içinde, Editörler: Hasan Bacanlı-Şerife (Işık) Terzi, 391-416. Açılım Kitap.
- Butler, R. N. (1969). Ageism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*, 9(4), 243–246. Doi: https://doi.org/10.1093/geront/9.4_Part_1.243.
- Ceylan, H. & Durğun, K. N. (2024). Türkiye’de sosyal bilimler alanında yaşlı ayrımcılığı konusunda yazılmış lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(10), 749–762. Doi: <https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1461>
- Çayır, K. (2012). Yaşlılık/yaşa dayalı ayrımcılık. “*Ayrımcılık: Çok boyutlu yaklaşımlar*” içinde. der. K. Çayır & M. Ayan Ceyhan. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çiçek, N., & Mercan, B. (2021). Covid-19 Pandemisinin Türkiye’de Yaşlılığın ve Yaşlıların Algılanma Biçimine Etkileri ve Yaşlıların Toplumsal İmajını İyileştirmeye Yönelik Kamusal Politika Önerileri. *TÜBİTAK SOBAG Projesi*. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/621470/covid-19-pandemisinin-turkiyede-yasliiligin-ve-yasli-larin-algilanma-bicimine-etkileri-ve-yasli-larin-toplumsal-imagini-iyilestirmeye-yonelik-kamusal-politika-onerileri> (Erişim tarihi: 23.05.2025).
- Çilingiroğlu, N. ve Demirel, S. (2004). Yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı. *Türk Geriatri Dergisi*, 4 (7), 225–230.
- Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139–167.
- Datareportal (2025) X Users, Stats, Data and Trends for 2025. Datareportal İnternet Sitesi. <https://datareportal.com/essential-x-stats> (Erişim tarihi 23.06.2025).
- de la Fuente-Nunez, V., Cohn-Schwartz, E., Roy, S. Ve Ayalon, L. (2021). Scoping Review on Ageism against Younger Populations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(8): 3988. Doi: <https://doi.org/10.3390/ijerph18083988>.
- Ellison, N. B. & Boyd, D.M. (2007). Social Network Sites: Definition, History and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, Volume 13, Issue 1, 210–230. Doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Erik, H. E., Kuzu, A., Aydın, C., Yıldız, M., Keskinçilic, H. G., Şengelen, M. & Aslan, D. (2019). Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi’nde yaşlanma ve ilgili ölçütlerin değerlendirilmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28(1), 17–25. Doi: <https://doi.org/10.17942/sted.378109>
- Esendemir, E. (2021). Türkiye’de yaşlılık algısı: Yaşlı ayrıcalığı ve ayrımcılığı üzerine bir inceleme. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 4(2), 74–86. Doi: <https://doi.org/10.47155/mamusbbd.1011701>
- Fuchs, C. (2021). *Social Media: A Critical Introduction*. Sage.
- Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Prentice-Hall.
- Gökçeoğlu B., Ş. (2017). Sosyal güvenlik hakkı açısından yaşlı bakımı. Onikilevha Yayıncılık.
- Hsieh, H. F. & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288. Doi: <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>

- İçli, G. (2016). Sosyal Statü ve Rol Bağlamında Yaşlılık. İçinde Harun Ceylan (Ed.), Yaşlılık Sosyolojisi (s. 41-59). Nobel Yayıncılık.
- Jimenez-Sotomayor, M. R., Gomez-Moreno, C., & Soto-Perez-de-Celis, E. (2020). Coronavirus, ageism, and Twitter: An evaluation of tweets about older adults and COVID-19. *Journal of the American Geriatrics Society*, 68(8), 1661–1665. Doi: 10.1111/jgs.16508
- Kaya, M. (2020). Koronavirüs salgınında yaşlılar nasıl hedef haline geldi? *SETA-Perspektif*. Sayı 271.
- Keller, M.L., Leventhal, E.A. & Larson, B. (1989). Aging: The lived experience. *The International Journal of Aging and Human Development*, 29 (1), 67-82.
- Kurtkapan, H. (2017). Kentleşme Sürecinde Yaşlılık Ve Yerel Yönetim Uygulamaları: İstanbul Örneği. (Doktora tezi). Ulusal Tez Merkezi. (Sıra Numarası: 465726).
- Kwak, H., Lee, C., Park, H. & Moon, S. (2010). What is Twitter, a social network or a news media? *Proceedings of the 19th International Conference on World Wide Web*, 591–600.
- Levy, B. (2009). Stereotype embodiment: A psychosocial approach to aging. *Current Directions in Psychological Science*, 18(6), 332–336. Doi: 10.1111/j.1467-8721.2009.01662.x
- Levy B. R. (2001) Eradication of ageism requires addressing the enemy within. *Gerontologist*. 41(5):578-9; discussion 580. doi: 10.1093/geront/41.5.578. PMID: 11574700.
- Levy, B. R., & Banaji, M. R. (2002). Implicit ageism. In T. D. Nelson (Ed.), *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons* (pp. 49–75). The MIT Press.
- Lewis, H. M. (2023). Age-related microaggressions: A follow-up descriptive study. (Master tezi). Cornerstone Minnesota State University. <https://cornerstone.lib.mnsu.edu/etds/1292/> (Erişim tarihi: 23.12.2024).
- Loos, E. F., & Ivan, L. (2018). Visual ageism in the media. In L. Ayalon & C. Tesch-Römer (Eds.), *Contemporary perspectives on ageism* (pp. 163–176). Springer.
- Lyons, I. (2009). Public Perceptions of Older People and Aging. Dublin: NCPOP (Nasıl Oluyoruz? Programı). <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=0521076f791c19d3f0e26ba1925595453c6f1e68> (Erişim tarihi: 11.12.2024).
- Lotan, G., Graeff, E., Ananny, M., Gaffney, D. & Pearce, I. (2011). The Arab Spring: The Revolutions Were Tweeted: Information Flows during the 2011 Tunisian and Egyptian Revolutions. *International Journal of Communication*, 5, 1375–1405.
- Macnicol, J. (2006). *Age discrimination: An historical and contemporary analysis*. Cambridge University Press.
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis. *Forum Qualitative Sozialforschung Forum: Qualitative Social Research*, 1(2). Doi: <https://doi.org/10.17169/fqs-1.2.1089>
- Myers, G. D. (2017). *Sosyal Psikoloji*. Nobel Yayıncılık.
- Nelson, T.D. (ed.). (2002). *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons*. MIT Press.

- Ng, R., & Indran, N. (2023) Videos about older adults on TikTok. *PLoS ONE*, 18(8): e0285987. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0285987>
- Özkurt, V. (2020). Yaşlanma ve yaşlılık bağlamında sosyal adaletsizlik. İçinde Şahin, S.D. (Ed.), *Yaşlılık sosyolojisi* (ss. 223–247). Ekin Yayınevi.
- Özkurt, V. (2021). Dünyü, bugünü ve geleceği ile yaş ayrımcılığı. In B. Varışlı (Ed.), *Değişen toplumda yaşlanma ve yaşlılık* (pp. 93–121). Nobel Yayıncılık.
- Özmete (2022) SETA Türkiye’de Yaşlılık Algısı Paneli Oturumu. Ankara Üniversitesi YAŞAM İnternet Sitesi. <https://yasam.ankara.edu.tr/2022/10/31/turkiyede-yaslilik-algisi/> (Erişim tarihi: 23.11.2024).
- Pager, D., & Shepherd, H. (2008). Discrimination in the 21st century: An empirical overview. *Annual Review of Sociology*, 34, 181–209. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.33.040406.131740>
- Palmore, E.B. (1999) Ageism: Negative and Positive. 2nd Edition. Springer.
- Ryan, E. B., Jin, Y., Anas, A. P., & Luh, J. J. (2004). Communication beliefs about youth and old age in Asia and Canada. *Journal of Cross-Cultural Gerontology*, 19(4), 343–360. Doi: <https://doi.org/10.1023/B:JCCG.0000044688.27282.7b>
- Schramm, E., Yang, C. C., Chang, C. H., Mulhorn, K., Yoshinaga, S., & Huh-Yoo, J. (2023). Examining public awareness of ageist terms on Twitter: Content analysis. *JMIR Aging*, 6, e41448. Doi: 10.2196/41448
- Steverink, N., Westerhof, G.J., Bode, C. & Dittman-Kohli, F. (2001). The personal experience of aging, individual resources and subjective well-being. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 56(6), 364-373.
- Strauss, A. & Corbin, J. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Sage Pub.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (33–47). Brooks/Cole.
- Taşdelen, B. (2020). COVID-19 salgın sürecinde yaşlılığa bakış: 280 karakter yaşlılar hakkında ne söylüyor?. *Turkish Studies*, 15(6), 877–891. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44432>
- Tekin, A. (2020) Yaşlılığa ilişkin sosyolojik yaklaşımlar. İçinde Şahin, S.D. (Ed.), *Yaşlılık Sosyolojisi* (ss. 15–34). Ekin Yayınevi.
- Tesch-Römer, C., & Ayalon, L. (2018). Contemporary perspectives on ageism: Conceptual and methodological issues. In L. Ayalon & C. Tesch-Römer (Eds.), *Contemporary perspectives on ageism* (pp. 1–10). Springer.
- Tuncay, A.C. (2012). Geciken Yaşlılık ve Zorunlu Emeklilik Üzerine. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 2(2), 0-0.
- Tunçay, G. Y. (2020). Toplumda yaşa bağlı ayrımcılık. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1–5.
- TÜİK. (2025). İstatistiklerle yaşlılar, 2024. TÜİK İnternet Sitesi. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2024-54079> (Erişim tarihi: 23.05.2025).

United Nations. (2023). *World social report 2023: Leaving no one behind in an ageing world*.

United Nations, Department of Economic and Social Affairs.

<https://desapublications.un.org/publications/world-social-report-2023>

Uysal, T. M. & Eren, T. G. (2020). COVID-19 salgın sürecinde sosyal medyada yaşlılara yönelik ayrımcılık: Twitter örneği. *Turkish Studies*, 15(4), 1147–1162. Doi: 0.7827/TurkishStudies.44396

WHO. (2021). Global report on ageism. World Health Organization İnternet Sitesi.

<https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/demographic-change-and-healthy-ageing/combating-ageism/global-report-on-ageism> (Erişim tarihi: 11.02.2025).

van Dijk, T. A. (1993). *Elite discourse and racism*. Newbury Park. Sage.

Vincent, J. A. (2003). *Old age*. Routledge.

